

ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกันภัย

1. ประวัติและความสำคัญของการประกันภัยในต่างประเทศ

- ยุคแสวงหาความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน
- บนพื้นฐานความเสี่ยงภัยต่างๆ ทั้งความสูญเสียในชีวิต ทรัพย์สิน การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและปัจจัยอื่นๆ
- จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมสำหรับเหตุการณ์ล่วงหน้า
- แนวคิดการประกันภัยประเภทต่างๆ จึงเริ่มเกิดและพัฒนา
- เพื่อโอนความเสี่ยงไปให้บริษัทประกันภัย

1.1 ประวัติการประกันวินาศภัย

- เมื่อประมาณสามพันปีก่อน ทางฝั่งแม่น้ำยูเฟติส มีชาวบาบิโลเนียน ได้พัฒนาการค้าและอุตสาหกรรม ขยาย
- อาศัยแรงงานลูกจ้าง ทาส ขนสินค้า ซึ่งไม่มีส่วนได้ส่วนเสียใดๆเลย นอกจากรับคำสั่ง เกิดความไม่สะดวก
- จึงเปลี่ยนไปให้ พ่อค้าเร่ เป็นผู้รับสินค้าไปขาย โดยต้องมอบทรัพย์สิน ภรรยา บุตรที่อยู่ทางบ้าน ไว้กับเจ้าของสินค้า เพื่อเป็นประกัน
- โดยมีสัญญาว่า พ่อค้าจะนำเงินส่วนที่เกินกว่ากำไรคืนให้กับเจ้าของสินค้า แต่หากพ่อค้าเร่ หนีหายหรือถูกโจรปล้นสินค้าไปหมด
- เจ้าของสินค้า จะรับทรัพย์สิน ภรรยา บุตร ไปเป็นทาส
- จึงทำให้พ่อค้าเร่ มีความเสี่ยงภัยเกิดขึ้น จำเป็นต้องหาหลักประกัน ซึ่งเป็นการเริ่มต้นของการประกันภัย
- ชาวกรีก นำแนวคิดนี้ไปใช้ เป็นจุดเริ่มต้นของการประกันภัยทางทะเล

1.2 ประวัติการประกันชีวิต

- ไม่มีหลักฐานแน่นอนว่าเริ่มขึ้นในสมัยใด
- ชาวกรีก ชาวโรมัน ที่นับถือนิยายเดียวกัน บริจาคเงินช่วยเหลือทำศพ โดยจัดตั้งเป็นสมาคม เพื่อให้บริการสาธารณชนทั่วไป
- ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการประกันชีวิต
- พ.ศ. 2126 จึงเกิดการประกันชีวิตอย่างสมบูรณ์ อย่างเป็นอยู่ในปัจจุบัน
- กรมธรรม์ประกันชีวิต ฉบับแรก ทำขึ้นเมื่อ 18 มิถุนายน 2126 ที่อังกฤษ โดยนาย ริชาร์ด มาร์ติน ตัวแทนฯ
- ดำเนินการรับประกันชีวิต นายวิลเลียม กิบบอนส์ พ่อค้าเกลือ โดยให้จ่ายเบี้ยประกัน 5 ปอนด์
- ถ้านายวิลเลียม กิบบอนส์ ถึงแก่กรรมภายใน 1 ปี จะได้เงินประกัน 383 ปอนด์ 6 ชิลลิง 8 เพนนี
- แต่นายวิลเลียม กิบบอนส์ ถึงแก่กรรมก่อนครบกำหนดไม่กี่วัน
- กลุ่มผู้รับประกัน จึงไม่ยอมจ่ายเงินเอาประกันตามสัญญา

2. ประวัติและความสำคัญของการประกันภัยในประเทศไทย

2.1 ประวัติการประกันวินาศภัยในประเทศไทย

- สมัยกรุงสุโขทัย กรุงศรีอยุธยา ไทยค้าขายกับชาวต่างชาติมากขึ้น ชาวต่างชาติจึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจประกันวินาศภัย
- แต่ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด ว่า มีการจดทะเบียนขอรับใบอนุญาตในการดำเนินธุรกิจประกันภัย
- สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พ.ศ. 2368 (รัชกาลที่ 3) ทรงซื้อเครื่องพิมพ์ จากประเทศอังกฤษ เกรงว่าจะเกิดความเสียหายในระหว่างทาง จึงให้ทำประกันภัยขึ้น พระองค์ทรงเป็นผู้เอาประกัน (เริ่มต้น)
- สมัยรัชกาลที่ 4 มีชาวฝรั่งเศส มาค้าขายจำนวนมาก ห้างต่างๆเป็นตัวแทนบริษัทประกันภัย ดังนี้

1) ห้างบอเนียว ตั้งปีพ.ศ. 2399 เป็นตัวแทนของ **Netherlands India Sea and Fire Insurance Company** รับประกันภัยทางทะเล และประกันอัคคีภัย รวมทั้งเป็นตัวแทนของ **North China Insurance Company**

2.2 ประวัติประกันชีวิตในประเทศไทย

- เริ่มขึ้นในสมัย รัชกาลที่ 5 โดยมีคณะทูตจากประเทศอังกฤษ มาขอพระบรมราชานุญาต ให้บริษัท อีสเอเซียติก จำกัด มาดำเนินธุรกิจรับประกันชีวิต
- ธรรมเนียมแบบตลอดชีพ และจ่ายเงินปันผลจากผลการดำเนินงานของบริษัทที่มีกำไรในระหว่างที่ ธรรมเนียมประกันชีวิตมีผลบังคับอยู่ ชื่อว่า ทอนทีนโพลีซี โดยสมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ เป็นผู้เอา ประกันภัยคนแรก
- ไม่ประสบผลสำเร็จ เนื่องจากธรรมเนียมต้องส่งมาจากประเทศอังกฤษ คนไทยไม่สนใจทำประกัน
- หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 สงบลง (ปลายรัชกาลที่ 6 ถึงรัชกาลที่ 7) มีธุรกิจประกันชีวิตของ ชาวต่างชาติกลับมาเปิดในไทย และขยายมากขึ้น
- มีการตรากฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพื่อใช้บังคับเกี่ยวกับการประกันภัยและการประกันชีวิต ในปี พ.ศ. 2471

2.3 การก่อตั้งบริษัทประกันภัยของคนไทย

- แห่งแรก คือ บริษัท เตี้ยอันเป่าเฮียม จำกัด ก่อตั้ง พ.ศ. 2472
- ปีเดียวกัน มีบริษัท เซ่งเซียงหลีประกันภัย ธนากิจและพาณิชย์การ จำกัด
- และบริษัท เซียงอาน รับประกันอัคคีภัยและอุทกภัย จำกัด
- บริษัทประกันชีวิตของคนไทยแห่งแรก คือ บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด ปัจจุบันเป็น มหาชน ปีพ.ศ. 2485
- ต่อมา มี บริษัท ไทยเศรษฐกิจประกันภัย จำกัด ปีพ.ศ. 2485
- บริษัท ไทยประสิทธิประกันภัยและคลังสินค้า (ปัจจุบัน คือ บริษัทมิตรแท้ประกันภัย จำกัด (มหาชน))
- บริษัทนครหลวงประกันชีวิตแห่งประเทศไทย (เลิกกิจการ)
- บริษัทอาคเนย์ประกันภัย จำกัด (ประกันภัยและประกันชีวิต) ปีพ.ศ. 2493
- บริษัทเมืองไทย ประกันชีวิต จำกัด (มหาชน) ปีพ.ศ. 2494 ฯลฯ
- หลังสงครามโลกครั้งที่สอง บ.ต่างชาติที่กลับมาเปิดในไทย มี
- บ. **AIA** และ ไชน่าอันเดอไรท์เตอร์ไลฟ์แอนด์เจเนอรัลอินชัวร์รันส์ จำกัด

1.แนวคิดเกี่ยวกับความเสี่ยงภัย

- ในชีวิตประจำวัน พบเหตุการณ์ต่างๆ ไม่คาดฝัน ไม่พึงประสงค์
- ทำให้เดือดร้อน เสียหาย เช่น เกิดอุบัติเหตุ ทางรถยนต์ , เกิดไฟไหม้อาคาร สำนักงาน
- จึงควรทำความเข้าใจความหมายของความเสี่ยง
- เพื่อบริหารความเสี่ยง ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

2. ความเสี่ยงภัย

- ความหมายของความเสี่ยงภัย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ระบุว่า หมายถึง

- 1) อันตรายหรือความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น
- 2) ปัจจัย ส่วนประกอบหรือสาเหตุที่ทำให้เกิดอันตรายจากความไม่แน่นอน

พจนานุกรมศัพท์ประกันภัย ระบุว่าหมายถึง

- 1) ความไม่แน่นอนของผลลัพธ์ของเหตุการณ์
- 2) ความเป็นไปได้ของความสูญเสีย
- 3) เหตุซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหายที่ทำให้ประกันภัยให้ความคุ้มครอง เช่น ไฟไหม้ น้ำท่วม
- 4) ภัยอันตราย

3. ความเสียหาย

- เมื่อมีความเสี่ยงภัยเกิดขึ้น ส่งผลให้เกิดความเสียหาย เช่น เวลา โอกาส ย่อมส่งผลกระทบทางลบ จึงมีความเสียหายบางอย่างทำประกันได้ เช่น การเสียชีวิต การบาดเจ็บ การส่งสินค้าทางทะเล
- การประเมินมูลค่าความเสียหาย พิจารณา 2 รูปแบบ คือ
 - มูลค่าความเสียหายทางตรง คือ ปริมาณความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพย์สินที่ได้รับความเสียหายโดยตรง เช่น ไฟไหม้อาคาร มีมูลค่าความเสียหายจำนวนหนึ่ง และยังมีความเสียหายอื่นๆตามมา เช่น พนักงานได้รับบาดเจ็บต้องเข้ารักษาในโรงพยาบาล มีค่ารักษาพยาบาลเกิดขึ้น ถือเป็น มูลค่าความเสียหายทางอ้อม ต้องนำมาพิจารณาร่วมกัน เพื่อคำนวณมูลค่าความเสียหายรวมที่เกิดขึ้นทั้งหมด

4. การประเมินระดับของความเสียหาย

- ตัวแปรที่กำหนดระดับความเสียหาย มีดังนี้
 - 1) ความถี่หรือความน่าจะเป็นของเหตุการณ์ หรือความเสียหาย หรือผลตอบแทนที่อาจเกิดขึ้น
 - 2) มูลค่าผลกระทบหรือความรุนแรงของเหตุการณ์ หรือความเสียหาย หรือผลตอบแทน
- เช่น เหตุการณ์ที่มีระดับความเสียหายสูง คือมีโอกาสมาก หรือความน่าจะเป็นสูงที่จะมีความเสียหายเกิดขึ้น เมื่อเกิดขึ้นแล้ว คาดว่าจะมีความรุนแรงมาก มูลค่าความเสียหายมาก
- ส่วนเหตุการณ์ที่เกิดความเสียหายน้อย ระดับความเสียหายจะมีระดับต่ำ

5. ภัยและสภาวะส่งเสริมภัย

- การบริหารความเสี่ยงภัย ผู้บริหาร ต้องทราบ และเข้าใจความเสี่ยงภัย สาเหตุของความเสี่ยงภัย ที่มาของผลกระทบหรือความเสียหาย ทราบ สภาวะส่งเสริมภัย

5.1 ภัย หมายถึง สาเหตุของความเสียหาย สัมพันธ์กับความเสี่ยงภัย

จำแนก ภัย ตามสาเหตุที่ก่อให้เกิดความเสียหาย เป็น 3 ประเภท คือ

- ภัยที่มีสาเหตุมาจากธรรมชาติ นอกเหนือการควบคุมของมนุษย์ เช่น แผ่นดินไหว น้ำท่วม สึนามิ
- ภัยที่มีสาเหตุจากมนุษย์ เช่น การโจรกรรม การนัดหยุดงาน ปล้นจี้
- ภัยที่มีสาเหตุจากเศรษฐกิจ เช่น เงินเฟ้อ เงินฝืด

5.2 สภาวะส่งเสริมภัย

- หมายถึง สถานการณ์หรือสภาวะที่กระตุ้น หรือส่งเสริม หรือเพิ่มโอกาส/ความน่าจะเป็นให้ความเสียหายนั้นเกิดขึ้นบ่อยครั้งขึ้น และ/หรือทำให้มูลค่าหรือผลกระทบของความเสียหายเพิ่มขึ้น แบ่งได้ 3 ประเภท คือ
 - 1) สภาวะส่งเสริมภัยทางกายภาพ เช่น สภาพถนนที่ลื่น สายไฟชำรุด
 - 2) สภาวะส่งเสริมภัยทางจิตสำนึก เช่น ผู้เอาประกันแล้วประมาท ไม่ใส่ใจป้องกัน
 - 3) สภาวะส่งเสริมภัยทางศีลธรรม เช่น ความไม่ซื่อสัตย์ ไม่สุจริต บกพร่องทางศีลธรรม เผาบ้านตนเอง เพื่อรับสินไหมทดแทน

6. การจำแนกประเภทของความเสี่ยงภัย

- จำแนกได้ 4 ประเภท คือ

1) ความเสี่ยงภัยที่วัดเป็นตัวเงินได้และไม่ได้

- ความเสี่ยงภัยที่วัดเป็นตัวเงินได้ ตีมูลค่าเป็นตัวเงินได้ เช่น อาคาร
น้ำท่วม ตีค่าความเสียหายของสินทรัพย์ออกมาได้ **2,000** บาท
- ความเสี่ยงภัยที่วัดเป็นตัวเงินไม่ได้ เช่น ความเสียหายจากการเกิดภัยพิบัติ
สูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก

2) ความเสี่ยงภัยผันแปรและคงที่

- ความเสี่ยงภัยผันแปร จากการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ ราคาสินค้าแพงขึ้น
อำนาจซื้อลดลง เช่น รักสุขภาพ ขายสินค้าไขมันสูงลดลง
- ความเสี่ยงภัยคงที่ ไม่ขึ้นกับการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ เช่น น้ำท่วม

3) ความเสี่ยงพื้นฐานและจำเพาะ

- ความเสี่ยงพื้นฐาน มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจพื้นฐาน เสียหายต่อคนจำนวนมาก เช่น การว่างงาน สงคราม
- ความเสี่ยงจำเพาะ มีผลกระทบหรือเกิดความเสียหายต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง หรือกลุ่มเฉพาะ เช่น องค์กร

4) ความเสี่ยงแท้จริงและเก็งกำไร

- **ความเสี่ยงแท้จริง** อาจได้รับความเสียหาย หรือไม่ได้รับความเสียหายเลย แต่ไม่มีโอกาสได้รับกำไร แบ่งได้ 3 ชนิด คือ
 - ** ความเสี่ยงของบุคคล เช่น ตายก่อนวันอันควร ไม่มีรายได้พอเมื่อเกษียณอายุ การเจ็บป่วย การว่างงาน สูญเสียรายได้
 - ** ความเสี่ยงของทรัพย์สิน จากบ้านน้ำท่วมหรือไฟไหม้ แบ่งเป็นโดยตรง และโดยอ้อม
 - ** ความเสี่ยงตามความรับผิดชอบ เช่น ค่าใช้จ่ายจากการฟ้องร้อง

- 2) การระบุความเสี่ยงภัย คือ การระบุดัชนีวัดความเสี่ยงภัยหลัก จะกระทบทั้งโอกาส และ/หรือมูลค่าความเสียหาย อาจใช้แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสำรวจ การใช้ **Flow chart**
- 3) การประเมินและจัดอันดับความเสี่ยงภัย 2 ปัจจัย คือ โอกาสหรือความน่าจะเป็น แบ่งออกเป็น 3 ถึง 5 ระดับ
- 4) การสรรหาวิธีการทางเลือกต่างๆที่สามารถใช้เพื่อบริหารความเสี่ยง 2 วิธี คือ
- 4.1) การควบคุมความเสี่ยง เพื่อลดความเสียหายของต้นทุน อาจใช้การหลีกเลี่ยงความเสี่ยง การป้องกันความเสียหาย การลดมูลค่าความเสียหาย